

Permangel

A la poesia, per permetre-ho

Néixer és una desgràcia, deia, i mentre
vivim prosseguim aquesta desgràcia.

THOMAS BERNHARD, *El malaguanyat*

I

S'hi està bé, aquí. Finalment. Les altures ja ho tenen, això: cent metres de vidre verticals. L'aire és aire en un estat superior de puresa i per això, també, sembla més dur, en alguns moments gairebé compacte. Plana certa olor de ferreteria. La capa de soroll pesa com sutge i es manté latent allà a baix, com un ull de petroli finíssim i cruixent, una mena de regal negre brillant. No passa ni un ocell. En realitat, ells també tenen el seu propi estrat, entre nosaltres i els nostres, diguem-ne, déus. Un buit habitable entre les línies més elevades del pentagrama. Ara mateix, soc i no soc. Potser només em mostro, em manifesto, com una màcula discretament molesta en una ullera, una ombra inadequada en aquesta zona chill-out. Agafo aire, l'obligo a ser propietat meva al llarg

dels meus conductes animats. Viva, encara desprenç certa escalfor i dec ser tovíssima, per dins. Per fora ho soc més del que semblo, gairebé un producte de pastisseria, un objecte de cera tèbia envernissat, atractiu com una primera línia. Cada cèl·lula es reproduïx, aliena a mi, i alhora em reproduïx, em converteix en una entitat deguda. Si deixessin de treballar, totes aquestes microscòpiques parts de mi, ni que fos uns segons... Les entitats indivisibles també es mereixen una estona de descans, com jo, com tots els genis del país. Treballar amb ells em força a assimilar-m'hi, a ser com ells, a dins d'aquest preciós tancat de vidre, un impersonal peixet vermell. Afablement decoratiu. Hi ha restaurants que tenen un peix d'aquests a cada taula, dins d'una peixera minúscula. Són decoratius, sí. Relaxants. Estan ben vius i, tanmateix, hi ha qui fa servir els seus habitatges de cendrer. Els pobres animalons moren intoxicats per la química biocida de les burilles. Però només són això, ¿oi? Objectes decoratius. Vides vanes.

Quin aire més pur! Hi ha poca humitat i això està bé. La humitat té aquella mania de penetrar les parts més vulnerables del cos. No ho puc sofrir. No hi puc conviure, amb la humitat, no en sé, s'infiltra fins a indrets insospitats del meu interior, com lava untuosa i glaçada, i ocupa espais desconeguts, me'ls fa presents i m'incomoden. Hi ha parts del cos, com mobles massa grans, que una no sap encarar. No semblen desmunta-

bles i extreure-les seria massa perillós. Bé deuen tenir alguna funció, algú me les deu haver incrustat, però no les puc ni veure. L'única manera d'escapar de la seva influència és ignorar-les. Fer el passadís amb els ulls clucs i no topar amb la seva exuberància massissa. Avançar amb els ulls clucs, quina gràcia! No havia pensat en els ulls. Els ocells volen amb els ulls oberts i, si es deixen anar, és en corrents d'aire consistents. Sostinguts, i alhora articulats, com marionetes. Ells poden permetre's mirar. Però si un objecte cau... L'ocell petit que cau del niu, per exemple, ¿cau amb els ulls oberts? ¿Tenen parpelles, els ocells? ¿O llagrimals de iaia fràgil, que degoten sense parar? Ben mirat, no són parpelles humanes. Potser s'assemblen més als panells japonesos o a les cortinetes abatibles de les finestres dels avions i poden articular-les tan o més ràpidament que nosaltres, a llampegades. Em pregunto, ara, si obriré els ulls. O bé si se m'obriran. El meu cas no és el d'una caiguda qualsevol. Vull dir que no serà pas accidental, hi haurà una intenció, la meua voluntat intencionada, una ordre ja escrita. Quan arribi el moment, serà només qüestió d'executar-la. Els ulls són anticipatoris, exploradors de món, i després el cos respon. ¿Quin sentit té preparar el cos per a la mort, segons abans que s'esdevingui? La mort atrapa el cos com fa l'amor. Que l'atrapi desprevingut, doncs.

2

“Quan siguis gran ho entendràs”, no es cansava de repetir la mama. No dec haver crescut prou. I això que m’esforçava a beure els gots de llet, uns gots alts i amples que semblaven boques animals, grosses com la meva cara, i que em deixaven el front senyalat amb una diadema vermella allí on reclinava la vora de vidre. Hi cabia tanta llet, dins d’aquells gots, que la mama sempre havia d’encetar una altra ampolla per acabar-los d’omplir fins dalt de tot, ben bé fins la vora. “Beu, beu com un gatet”, deia. “Fes com un gatet, treu la llengüeta i llepa la lleteta.” Tants i tants litres de llet i jo tota blanca per dins, plena de tels de llet per dins, agafats a mi com llençols greixosos i mullats, enganxats a les meves parets, al revers de la meva pell. M’anul·laven, els tancs de

llet de la mama, em feien menys persona, menys nena encara. Era com ser mig nena mig tanc de llet, una mena de dipòsit saturat. En acabar de beure no gosava ni moure'm, podia sentir la llet ballant-me a l'estómac. No, ballant no, sotraguejant perillosament com l'aigua dins d'una galleda sotmesa a un trajecte precipitat i breu. Després, baixant com l'aigua per la canonada del vàter del veí. Ben igual, però dins meu. Notava com la llet arrossegava les restes del sopar i ho deixava tot pintat de nou, net però llefiscós. Aquesta visió era tan potent que m'obligava a quedar-me quieta, immòbil, i la respiració se m'anava tornant superficial. Llavors només podia fer una cosa per suportar aquella estona: llegir. M'asseia a l'única cadira de la meva habitació. L'escriptori era de fusta de pi i tenia una coberta blanca a prova de nenes. "És per fer els deures", va recalcar la mama tan bon punt el fuster la va haver muntat. "Ni pintar, ni retallar, ni pensaments de fer servir el cúter. Per cert, ¿on és el cúter? ¿No havia de ser aquí? ¿Al pot? ¿Amb les tisores? Busca el cúter i desa'l al seu lloc." Amb les tisores. I no ho entenc, segueixo sense entendre-ho, no hi ha motiu.

M'he situat en un límit, visc en aquest límit, espero el moment d'abandonar el límit, la meva casa provisional. Provisional com totes les cases, de fet, o com un cos. No em prenc la medicació, la química és una brida que ens reté, que ens fa avançar a un pas inofensiu.

Suposa una redempció anticipada, allunya del pecat, o bé potser només ensenya a anomenar pecat l'exercici de la llibertat assolida en un estat de pau —prèvia a la mort, és clar. La mama es medica, el papa es medica, la meva germana al principi no, però després ja sí, es va fer gran i ho va entendre. Medicar-se és una solució provisional constant, igual que la bombeta de pocs watts penjant al sostre del rebedor. Vint anys de fosc rebedor i que poc que costa acostumar-se a veure-hi tan poc! “Vam fer posar halògens a tot el pis i ens vam oblidar del rebedor!” Riures. “Però el millor de tot és que no ens en vam adonar fins ahir!” Havien passat vint anys, vint anys de pintar-se els llavis tres vegades al dia a mig centímetre del mirall, vint anys de buscar les claus amb els dits balbs. Jo creia que allò era normal, quan ets petit la normalitat se circumscriu a casa teva. És aquesta la normalitat que et conforma. Creixes arrecerat a dins dels seus patrons, agafes el seu cos, i el mateix passa amb el cervell, àvid i plàstic com fang. Després tardes anys, la ceguesa s'esquerda al cap de molts cops de martell, quan ja estàs atrapat en aquell nucli compacte que t'ha costat el noranta per cent de tot allò de bo que tenies per perforar. Surt d'aquí dins, ara, si pots! I sigues feliç, de pas, com ho és tothom. Medicació: quin remei. Però no el meu, millor avançar, salvatge, fins al límit i decidir. Al cap d'un temps acabes descobrint que el límit es deixa viure, vertical com mai, a frec del no-res, i que

no només és possible habitar-hi sinó que també s'hi pot créixer de maneres diferents. Si del que es tracta és de sobreviure, la resistència pot ser que sigui l'única forma de viure intensament. És ara, en aquest límit, que em sento viva, viva com mai.